

GAZETA WARSZAWSKA

WE SRZODĘ DNIA 3. LIPCA ROKU 1793.

Z Grodna dnia 26. Czerwca.
 Dnia 24. Czerwca, na Seffyi Seymo-
 wey, czytane były powtorne podane
 Noty od JJ. PP. Ministrów Rosyjskie-
 go y Pruskiego, z domaganiem się nie-
 zwłocznego wyznaczenia z Seymu De-
 legacyi do traktowania z temiż Mini-
 strami, a to w tych słowach zawarte:

*Powtórna Nota J.P. Ambasadora
 Rosyjskiego.*

„ Niżey podpisany Extraordynaryiny y
 Pełnomocny Wielki Posel, odebrawszy Odpo-
 wiedź na Notę Iwoią de die 8. (19) Czerwca,
 którą Stany na Seym Skonfederowany Zgroma-
 dzony, osądziły za rzecz potrzebną dać Mu
 przez JJ. WW. Pieczętarzów, kwapi się odpo-
 wiedzieć, iż podług Instrukcyi wyraźnych y za-
 miarów nieodmiennych Nayaśniejzey Impera-
 torowey Jeymci Monarchini swoiey, niemoże
 wnieść w żadne roztrąszenie przedłużające,
 względem celu Deklaracyi obudwóch Dworów
 Sprzymierzonych de die 29. Marca (9. Kwietnia)

od którego to celu zawisła spokojność y uszczę-
 śliwienie przyszle Rzeczypospolitey. Z tego
 powodu niżey podpisany, widzi siebie przymu-
 szonym żądać powtornie od Stanów na Seym
 Zgromadzonych wyznaczenia, bez żadney dal-
 szey odwłoki Delegacyi rekwirowaney, mocą do-
 stateczną opatrzoney, końcem wniesia w Nego-
 cyacyą y zawarcia Traktatu ostatecznego, podług
 wyraźney treści Deklaracyi wzmiankowanej, ia-
 ko też Noty dnia 8. (19.) Miesiaca bieżącego
 podaney. Nowe odwłoki, pomnożyłyby ieszcze
 uciążliwość terażniejszego Rzpltey położenia, y
 oddaliłyby układy tak wielce potrzebne ku przy-
 wróceniu przez Formę Rządu zbawienną uszczę-
 śliwienia Narodu. Niżey podpisany, nieomie-
 szka donieść natychmiast Nayaśniejzey swoiey
 Monarchini, o wzmiankowanej Stanów na Seym
 Zgromadzonych Odpowiedzi. Nayaśniejsza
 Imperatorowa Jeymc dostrzeże w niey bez wąt-
 pienia z nazywlym uczuciem wyrazi przyia-
 żni szczerości Stanów Rzpltey względem siebie.
 Niżey podpisany, poczyta siebie umocowa-
 nym do zapewnienia wczesnego Prześwietych
 na Seym Zgromadzonych Stanów o stałej przy-

ieżni y przychylności Najjaśniejszey swoiey Monarchini.

Działo się w Grodnie dnia 13. (24.) Czerwca 1793. Roku. — *Jakob Sievers.*

Powtórna Nota JP. Posła Pruskiego.

Niżey podpisany Posel Extraordynaryiny y Minister Pełnomocny Najjaśniejszego Króla Jmci Pruskiego, odebrałszy Odpowiedź, którą Stany na Seymie Konfederacyi Zgromadzone, osądziły potrzebą oddania Mu przez JWW. Kanclerzów pod datą 25. bieżącego, wraz z Kopią tey, która pod tąż datą JW. JP. Ambassadorowi *Rofyskiemu* oddaną została; ma honor odpowiedzieć, iż Rosownie do wyraźnych Instrukcyi y neodmiennych zamiarów Króla Pana swego, y Jego Aliantki Najjaśniejszey Imperatorowey Jemci *Wszecz Rofyi*, niemoże wchodzić w żadne iakiekolwiek bądź roztrząsanie obiektu zobopolney *Deklaracyi* dwóch Sprzymierzonych Dworów datowaney dnia 9. Kwietnia ostatniego^p, od którego szczęście y spokojność przyszła Najjaśniejszey Rzeczypltey Polskiey zawisły.

Niżey podpisany widzi się przeto przymuszonym, powtornie nalegać u Zgromadzonych na Seymie Stanów, ażeby bez zwłoki wyznaczyły żadaną *Delegacyą*, opatrzoną dostatecznym Pełnomocnictwem, dla zaczęcia *Negocycacyi* y ukończenia Traktatu finalnego podług ofnowy wspomnioney *Deklaracyi* Noty pod dniem 19. bieżącego Miesiąca podaney.

Nowe zwłoki, niemoga, iak tylko przykrzeyszym uczynić potożenie teraznieysze Rzeczypospolitey, y oddaliłyby urządzenia tak potrzebne, dla odżywienia przez *Formę Rządu* zbawiennego, ulzczęśliwienie Narodu.

Nakoniec niżey podpisany niezaniebda prześłać natychmiast Królowi Panu swemu Odpowiedzi, którą od Stanów odebrał, y niewątpi bynajmniey, iż Najjaśniejszy Król Jmć Pruski po zawarciu ofstatecznym przełożonych układów, nieopusci żadney okazyi, w któreyby mógł przekonać Najjaśniejszego Króla Jmci y Najjaśnieyszą Rzpłtą *Polską* o przyjaźni swoiey y chęci, którą ma utrzymania zawsze między dwoma Sąiedzkiemi Dworami związków dobrej Harmonii y doskonałej iedności. — *W Grodnie* dnia 24. Czerwca 1793. — *de Buchholtz.*

Liczne były Głosy JJ. PP. Seymujących przeciwiających się takowey *Delegacyi* wyznaczenia. Wielu dopraszało się, ażeby Projekt przez JP. *Jan-*

kowskiego Sandomirskiego podany, względem wysłania Posłów od Króla Jmci y Seymu do Dworów Zagranicznych, był wzięty do Decyzyi. Gdy na takowy Projekt zachodziła Oppozycya, a raczey żądano, iżby Projekt naznaczenia *Delegacyi* decydowany został, powstały wielkie spory; iedni żądali Propozycyi podania *ad Turnum* na Projekt JP. *Sandomirskiego*, drudzy na *Turnum* niezezwalali. Król Jmć w Głosie swoim żadał, ażeby Prawo Roku 1768. o Porządku Seymowania przeczytane było. Czytał JP. Sekretarz Seymowy takowe Prawo; lecz gdy y to sporów załatwić niemogło, *Sessya* solwowaną została na dzień następujący.

Dnia 25. Czerwca. Po Zagaieniu *Sessyi* Seymowey przez JP. Marszałka Seymowego, zaczęły się też same spory między JJ. PP. Seymującemi iak y na wczorayszey *Sessyi*; iedni domagali się decyzyi Projektu JP. *Sandomirskiego*, względem wysłania Posłów do Dworów Zagranicznych; drudzy decydowania Projektu podanego względem wyznaczenia *Delegacyi*. Trwały takowe przeciwne między sobą zdania przez godzin kilka; nakoniec JX. Biskup *Inslantski* w zabranym Głosie przełożył: że wysłanie Posłów za Granicę do trzech Dworów, mianowicie *Petersburskiego, Wiedeńskiego y Berlńskiego*; kosztu y czasu wieleby zajęło, spóźniłoby ratunek Oyczyźnie śpieszno winny; radził raczey, aby za wolą Stanów dać zlecenie y Instrukcyę Posłom iuż u tych Dworów znaydującym się, przełożenia *Świętości Traktatów*; a między innemi Cesarzowi Jmci, iako Gwarantującemu Całość *Posessyi* Naszych w Roku 1775. Gdy zaś Imie *Delegacyi* załżyło sobie na słuszną obawę przez Czynności swoie, tak w Roku 1768. iakoli też y w Roku 1775. przeto ży-

czył (gdy wielorakie Interessa Handlu, Furazów, Krzywd, z Dworem *Rosyjskim* zachodzą) aby *Deputacya* była wyznaczona do Traktowania z J. Panem Ambassadorem *Rosyjskim*, niemająca bynajmniey mocy czynienia Aktu *Cessionis* zabranych Kraiów. Aby też *Deputacya* wyznaczyć się mająca do Traktowania z *Rosyją*, wcale oddzielną była od tey, która ma Traktować z Królem Jmcią *Pruskim*, y żeby inne iej przepisane były Prawidła, gdyż inne cale Związki y Obowiązki znajduią się *Polskiej respektiwe* tych dwóch Dworów. Na takowe Wnieśnienie, Krol Jśc oświadczył, iż gdy wcale w odmiennym Systemacie JX. Biskup podaje nam te Projekta, przeto w takowych widokach spodziewa się, iż się iaśniej wytłumaczy, y poda Projekt; a tak zgodzić można będzie obowiązki Patryotyczne Obywatelów; z żądaniem Dworów Zagranicznych. Y na tym solwowano Sessyą na dzień następuiący.

Dnia 26. Czerwca. Po Zagaieniu Sessyi Seymowey przez JP. Marszałka, powstały Spory między Seymującemi. Jedni żądali wzięcia Projektu do Decyzyi wyznaczenia *Delegacyi* do Traktowania z Ministrami Dworów *Peterzburskiego* y *Berlińskiego*; drudzy dopraszali się o Projekt JP. *Jankowskiego Sandomirskiego*. Po różnych otworzonych zdaniach, nakoniec jednomyślnością decydowany został Projekt JP. *Sandomirskiego*, podług którego, nastąpiło zalecenie JJ. PP. Kanclerzom, aby iaknarychley przesłali dostateczne Instrukcyje Posłom, lub Sprawującym Interessa Rzeczypospolitey u Dworów Zagranicznych, iżby starali się iaknarymocniej przekładać stan krytyczny Rzeczypospolitey, y żądać Interpozycyi do Dworów *Peterzburskiego* y *Berlińskiego*, żeby zajęte Prowincye powrócili, y Woyska swe wyprowadzić chcia-

ły; do uczynienia zaś takowych przełożeń Dworowi *Wiedeńskiemu*, umocowanym został JP. *Woyca*, w Charakterze Ministra Pełnomocnego, w iakowym dawniey znajdował się. Po zakończeniu tey Materyi, znowu niektórzy domagać się zaczęli o wzięcie do Decyzyi Projektu wyznaczenia *Delegacyi*; inni dopraszali się, ażeby nim ta *Deputacya* wyznaczoną zostanie, były iej wprzody przepisane Reguły, z kim y o co ma Traktować? y ażeby Projekt takowych opisów dla *Deputacyi* wygotowali JJ. PP. Pieczętarze na naysięszą Sessyą, a *Deputacya* wyznaczyć się mająca, aby tylko z iednym Dworem *Peterzburskim* Negocyowała. Gdy takowemu Wnioškowi przeciwie się zaczęli niektórzy, domagając się wyznaczenia *Deputacyi* do obydwu Dworów, po długich sporach, uformowana została Propozycya *ad Turnum*: „ Czy ma być „ formowany Projekt Instrukcyi dla „ Projektowaney *Deputacyi*, do Traktowania z samym tylko Dworem „ *Peterzburskim*; czyli też razem y z „ Dworem *Berlińskim*? „ Ze ma *Deputacya* Traktować z samym tylko Dworem *Peterzburskim*, było Wotów 107. Ze zaś ma Traktować tak z Dworem *Peterzburskim*, iakoli też y *Berlińskim*, było Wotów 24. Dla dania zatem czasu JJ. PP. Pieczętarzom do ułożenia Projektu Instrukcyi, Sessyą solwowano na dzień 28. Czerwca.

Z Wiednia dnia 11. Czerwca. Cesarz Jmć General-Adjutantowi Xiążęcia *de Cobourg*, Pułkownikowi Baronowi *de Mack*, który o pozwolenie uchylecia się od Armii prosił dla słabości zdrowia swego, mając wzgląd na jego zachwalone od Xiążęcia *de Cobourg* istotne y znamienite usługi, przez izczegulnieyszą łaskę konferował zawakowany Reyment Kirysyerów *Schakmin*, z darowaniem zwyczajnych tax y opłat.

Z Paryża d. 6. Czerwca. Konwencya nieprzeſtaie przez jednę z ſwoich Deputacyi przemieniać Nazwiska owych Miał y Mieyſc rozmaitych, przy których ſłowo Król, Ludwik, Hrabia &c: naydowały ſię: *Montlouis* na górach *Pyreneyſkich*, nazwano teraz *Montlibre*; *Montigny le-Roi* w *Champagne*, nazwano *Montigny-Source-Meuſe*; *Charlat le Comte* (w *Foix*) nazwano *Carlat le-Peuple*, a *Bucile-Roi* w okolicy *d'Orleans*, przezwano *Bucila-Republique*. Tak przez Potyczki ſwieżo między *Royaliſtami* y *Patryotami* znaiome Miałto *Fontenay* w *Poitou*, zwało ſię dawniej *Fontenay-le-Comte*, a przez wspomnioną Deputacyą zoſtało *Fontenay-le-Peuple* przezwane. Trzeba więc, ażeby wſzyſtkie dawne Mappy y Dykcyonarze Geograficzne były popalone, a inne z temi nowymi Nazwiſkami utworzone.

Z *Luxemburga* d. 8. Czerw: Zawczora z *Longwy* przybyło tu 5. *Dezertorów Francuſkich* z donieſieniem, iż *Francuzi* z 20,000. *Woyłka*, napadną na nas; y że przedzierać ſię do naſzego *Krawu* na Miałto *Arlon* zamierzają. Korpus więc naſzego *Woyłka* *Ceſarſkiego* 6,000. *Zolnierzy* tylko wynoſzące, ruſzyło pod *Generałem de Schröder* z ſwych *Kantonów*, y na granicy napaſcią *Nieprzycielſką* zagrożoną, w bok *Luxemburga* ku *Arlon* ſciągnęło do gromady. Wczora w rzeczy ſamey około godziny 5. ranney *Francuzi* trzema *Kolumnami* maszerowali na nas. *Podpułkownik de Muray* z ſwoim *Batalionem* y z czterma *harmistami* *ſufintowemi*, był oſadzil pewną *Kaplicę* o 2. mile w bok od *Arlon*. Na niego maszerowała pierwsza *Kolumna* *Nieprzycielſka*; ale ta *kartaczami* naſzemi zoſtała tak potężnie rażona, że wielką odnioſzfy klęſkę, naoſtátku w nieporządku cofnąć ſię nazad: była zniewolona. *Niepomyſlniey* *ſzykowały ſię* rzeczy dwom *Kolumnom* *Nieprzycielſkim* *inayru*; niemogły one dla dobrego położenia naſzego tak *ſzykownie* przyſtąpić do nas, y doſięgać naſzego *Stanowiska*; przeciwnie zaś *harmaty* naſze doſięgając *Francuzów*, licznym *trupem* zaſtaly *Boiowisko*. Krótko mówiąc, ſzczęſliwie odparto *Nieprzyciaciół*. *Potyczka* trwała od godziny 5. ranney do godziny 4. po południu. Mało mamy *zabitych*, lecz *ranionych* więcej; między *ranionemi*, *Rotmiſtrz* *Hrabia de Wurm* nayduie ſię. *Waleczny* ten *Woiownik* z 70. *Huzarami* uderzył *Paſafzami* na 500. *Nieprzyciaciół*, y przez to uratował *Batalion* *Kiſki*, który przy cofaieniu ſię *Nieprzyciaciół*, przez zbyteczny *zapal* zbyt deſeko ſię upędzając, *negłym* obrotem *Nieprzycielſkim*.

ſam na około otoczony zoſtał. *Wſpomniony* *Rotmiſtrz* pięcią razami od *szabli* w głowę cięty, y *pcchnięciami* od *bagnetu* o ziemię zwałony, przez 5. z *ſwych* *Huzarów* ſzczęſliwie znouu z ręk *Nieprzycielſkich* wyrwany zoſtał. Czy on żyje ieſzcze? wiadomo nie ieſt. *Nieprzycielſkie* *trupami* zaſtany ieſt *Plac* *Boiowy* cały, y 13. *Wozów* z *ranionemi* prowadzą do *Luxemburga*.

Z *Luxemburga* d. 12. Czerw: *Woyłka* naſze muſialy *naoſtátku* uſtąpić *przewyżſzającej* *mnogoſci* *Francuzów* przy *Arlon*. *Cofnęły ſię* one ku *Luxemburgowi*, a *Francuzi* w *Niedzielę* *wieczorem* wtargnęli do *Arlon*, gdzie część *Miałta* y *Magazyń* zrabowali.

Z *Kolonii* d. 14. Czerw: *Udało ſię* *wprawdzie* *Francuſkiej* *Armii* do 20,000. *Zolnierzy* *ſkupioney* przy *Longwy* wtargnąć przez granice *tameczane* do *Kraiu* *Luxemburſkiego*, *niedlugu* *wſzakże* ona tam goſciła, lecz z *ſtają* *znaczną* zoſtała *ztańtąd* przez *Auſtryaków* *wyrugowana*. *Pierwſzy* *atak* od *Francuzów* na *dnio* 8. *Czerwca* *przypuſzczony*, bez *doſtąpienia* *zamierzonego* *celu* *ſpełzil* *bezkutecznie*; lecz *nazajutrz*, to ieſt *dnia* 9. *Czerwca*, na nowo *przypuſcili* *Attak* z całą *ſwą* *Potęgą*, *którey* *mnieyſza* *daleko* *liczba* *Auſtryaków* *oporu* *dawać* *niedołała*; *muſieli ſię* *zatem* *Auſtryacy* *tak* *nagle* *wſtecz* *uſuwać*, że *niektóre* *harmaty* *zoſtaly* *odbieżone*, y *dopiero* *Francuzi* *wtargnęli* *do* *Miałta* *Arlon*. *Tymczasem* *za* *nadeyſciem* *Poſilków* *dla* *Woyłka* *Ceſarſkiego*, *Auſtryacy* *atakowali* *na* *dnio* 12. *Czerwca* *Francuzów* *w* *Mieſcie* *Arlon*, *wyparli* *ich* *z* *ſtają* *znaczną* *ztańtąd*, y *aż* *do* *granicy* *Francuſkiej* *ich* *pedzili*.

Z *Londynu* d. 11. Czerw: *Król* *Imc* *oglądał* *wczora* *Kawaleryę*, *którą* *inż* *teraz* *na* 4. *Przewozowe* *Statki* *wſadzono* *w* *Deptford*, *dla* *transportowania* *iey* *do* *Oſtendy*. *Kawalerya* *ta*, *ſkłada ſię* *z* *wielu* *Szwadronów* *Dragonii* *od* *rozmaitych* *Reymentów*.

Hrabia d'Artois *od* *Hull* *popłynął* *do* *Hollandyi*. *Naydując* *ſię* *on* *przy* *Nadbrzeżu* *Anglii*, *niewyſiadł* *z* *Fregaty* *Roſyſkiej* *na* *ład*. *Lecz* *Biskup d'Arras*, *którego* *Rada* *w* *wielkim* *ieſt* *znaczeniu* *u* *Francuſkich* *Xiążąt*, *był* *w* *Londynie*, y z *Ministrami* *konferował*. *Już* *teraz* *rzecz* *ieſt* *niezawodna*, że *Flota* *Roſyſka* *wyſłana* *będzie* *w* *celu* *przywrócenia* *Familii* *Królewſkiej* *we* *Francyi* *nazad*.

S U P L E M E N T

DO GAZETY WARSZAWSKIEY

WE SRZODĘ DNIA 3. LIPCA ROKU 1793.

Z Grodna dnia 29. Czerwca. Ponieważ Pierwsze Noty Dworow *Peterzburskiego* y *Berlińskiego*, wespół z Odpowiedzią Stanów Sejmujących, Komunikowane były Ministrom innych Dworów Zagranicznych w Grodnie przytomnym; zączym kładniemy tu Odpowiedź tychże Ministrów Dworów.

Odpowiedź Nuncyusza Papieskiego.

„Niżey podpisany Nuncyusz Stolicy Apostolskiej, ma honor podziękować IO. Kanclerzowi Kor: y JW. Podkanclerzemu Lit: za komunikacyą przyłączonych przy Nocy swey pod dnem 23. *presentis* Papierów; niżey podpisany będzie miał za najsćisleyszą powinność prześłać onę swemu Dworowi. Sentymenty *Oyca S.* y jego przyjazne dyspozycye względem N. Rzpłtey, są nadto żaśione, ażeby w tey mierze niżey podpisany miał co dodać. — Dan w Grodnie d. 25. Junii 1793. — *Ferdynand Arcy-Biskup Kartageński.*

Odpowiedź Ministra Cesarzkiego.

„Niżey podpisany, Sprawujący Interessa N. Cesarza y Króla, odebrawszy Urzędową Komunikacyą Not dnia 19. tego Miesiaca, Stanom Zgromadzonym na Sejmie oddanych przez JW. Pośla Wielkiego *Rosyjskiego*, y JW. JP. Ministra *Pruskiego*, iako y Odpowiedzi, które nań dane zostały, śpieszy upewnić IO. Xcia Jmci *Sulkowskiego* Kanclerza W. Kor: y JW. JP. *Platera* Podkanclerzego Lit: iż w tym momencie już postarał się, aby uwiadomić Dwor swój o tych ważnych okolicznościach. — Dan w Grodnie d. 24. Czerwca 1793. — *de Caché.*

Odpowiedź Ministra Angielskiego.

„Niżey podpisany iak naczuley przyjął attencyą IO. Xcia *Sulkowskiego*, JW. Hrabiego *Platera* w przesłaniu sobie Komunikacyi Not Urzędowych y Odpowiednich, podług wyroku w tey mierze Króla Jmci y Seymu wypadłego, którą otrzymał, y niewątpi byśaśymniey, aby takowa Komunikacya (najsćiszejnely w momencie tak interesującym y iest tężażniejszy) niebyła prążyęta za dowód przekonywający dyłpozycyi przyjaznych y usności Króla Jmci y Rzpłtey *Polskiej* względem Dwora *W. Brytanii.* — Dan w Grodnie d. 24. Junii 1793. — *William Gardiner.*

Odpowiedź Ministra Szwedzkiego.

„Niżey podpisany Pośel Extraordynaryiny y Minister Pełnomocny Nayiasnieyższego Króla Jmci *Szwedzkiego*, ma honor oświadczyć, iako odebrał dzisiay Notę pod dnem 23. bieżącego datowaną, y podpisaną od Xcia *Sulkowskiego* Kanclerza W. Kor: y Hrabiego *Platera* Podkanclerzego Lit: wraz z Notami od JJ. WW. Pośla Wielkiego *Rosyjskiego*, y Ministra Pełnomocnego *Pruskiego*, pod dnem 19. bieżącego podanemi, z Odpowiedziami na nie z zlecenia N. Króla Jmci, y Stanów N. Rzpłtey Zgromadzonych na Sejmie danemi.

Niżey podpisany, nieznaniedba referować Dworowi swoiemu iako nayprzedzey Pisma wżwyż wyrażone, iako nowy dowod przyjaźni Nayias: Króla Jmci y Nayias: Rzpłtey. — Dan w Grodnie d. 24. Czerwca 1793. — *de Toll.*

Kładniemy tu podaną znowu *Notę* od Obydwóch Połć, tak Imperatorowej Jeymności, iako y Króla Jmci Pruskiego, w następujących słowach:—

„ Niżej podpisani Extraordynaryiay y Pełnomocny W. Pofel N. Impera: Jeymci Wszęch Rosyi, tudzież Extraordynaryiny y Pełnomocny Pofel N. Króla Jmci Pruskiego, z zadziwieniem uyrzawszy, że Stany na Seym Skonfederowany Zgromadzone, na Seffyi 26. Miesiąca bieżącego, miały w widoku oddzielić Interessa dwóch Sprzymierzonych Dworów połączone w przeczności NN. ich Monarchów, podają wyraźnie do zrozumienia, iż ieden tylko y równy jest sposób do przyjęcia w postępowaniu względem obydwóch Dworów Sprzymierzonych, któreby mogły doprowadzić Negocyacye od nich proponowane do pomyślnego ukończenia, y przywrócić *Polszcze Pokoy* y zaciłże żądane.

Z powodu tego staie się rzeczą istotną, iako też niżej podpisani powtórnie domagają, ażeby Stany na Seym Skonfederowany Zgromadzone, wyznaczyły nieodwołocznie *Delegacyę* wspólną, z Instrukcyami y mocą zupełną należycie opatrzoną, dla dościa celu Deklaracyi 29. Marca (9. Kwietnia) y *Not* niniejszą poprzedzających. — Działo się w *Grodnie* dnia 17. (28.) Czerwca 1793. R. — *Jakob de Sievers.* — *Ludwik de Buchholtz.*

Xiąże Jmć *Pasterz Nasz*, tudzież *J. X. Skarszewski* Biskup *Chełmski* y *Lubelski*, oraz inni liczni Senatorowie, do *Obrad* Seymujących tu przybyli.

Excerpt z Listu pewnego Woiazującego, pisanego z Bruxelli d. 10. Czerw: Przybywszy do *Lowanium*, widzieliśmy tam *Francuskich* Jeńców 600. świeżo tam przyprawdzonych. W *Gościnnym* Domu, do którego wysiedliśmy, był tam pod *Wartą Austryacką* strzeżony tychże *Francuskich* Jeńców *Pulkownik*; który, gdy wszedłem do Izby, z fantazyą iak po otrzymanym *Zwycięstwie* rzekł stylem swoim dzisiejszym *Francuskim* do mnie: *Obywatelu!* Mnie się zdaie, że iedziez do *Woyłka Austryackiego* albo *Pruskiego*. *gdęz tam do stu katow; szując tam, doznasz przeciwko komu będziesz Woiował. Wiedz o tym, że moy Francuski Narod, rychley zginie, anizeli miałby przyjąć Prawa sobie narzucone.* To wyrzekszy, zaczął wesoło śpiewać ową *buntowniczą Francuską Pieśńkę* *ca ira!* a to w przytomności strzegących go ściśle *Austryaków*, którzy użaleniu nad szaleństwem tego *Zagorzałca*; ramionami tylko scikali. *Uwierzyć niemożna, w iak wyokim stopniu ci Francuzi Fanatykami zostali.* Patrząc na nich, przyszły mi na myśl owe słowa: *Quos vult perdere Jupiter, prius dementat.* (Których gowisz chce zrobić zgubionemi, naprzod ich robi szalejącemi.) *Napotkaliśmy w naszej drodze y inne tychże Francuskich Jeńców transporta, y z daleka ielzcie słyszeliśmy ich wrzakliwe Patryotycznych swych Pieśni śpiewanie.* *Twarzy ich desperackie, y oczy zbyt dzikie; nie niedbający o swoy oplakany stan, ani o swe życie; wszystko im równo.* *W iedney tylko rzeczy wszystkich ich natura zgadza się, iż zadnych ludzi, y samych siebie zniesć niemoją.* (Czyż tacy przed kilką tylko laty byli tak sławni niegdy *Prawowierni Francuzi?* Tak to *gowisz*a rozgniewać!)

Z Paryża d. 10. Czerw: W *Liście z l'Orient* pod dniem 3. Czerwca donoszą, że *Fregata Epeille* przybyła tamże z wiadomością, iż *Anglicy* zabrali nam *Wyspy Martynikę y Guadaloupe.* *Wszakże ta wiadomość potwierdzenia potrzebuie.*

Chodzi tu po rękę treść *Inkwizycyi* Pana *Egalité* (dawney *Xcis d'Orleans*). *Między wielorakiemi zarzutami, iakie mu czyniono, naygłównieysze tymczasem obwinienie, które mu zadaia, jest: Staranie się iego usilne o Dośtoyność Królewską, przez co on y Winowaycą został śmierci Ludwika XVI. y do popelnienia tylę innych zbrodni był pobudzony.*

Na *Seffyi Jakobinow* dnia 5. Czerwca, żwawo oskarżono *Generata Custine*, że on *Arystokratycznymi* *Sentymentami* zarazil swoią *Armią*, y że 23,000. *Francuzow*, którzy w *Moguncyi* naydają się, na *Rzeź* wydał. *Towarzystwo Jakobinow* wyznaczyło *Kommissarzów*, którzy wylżytkie te zarzuty y obwinienia przeciwko *Generatowi Custine* zaniešione, spisać mają.

Z Marsylii donoszą, że *Filip d'Orleans* (*P. Egalité*) na dniu 1. Czerwca wieczorem pod *Elkortą* od 400. *Zołniorzy*, y pod straszliwemi przekleśtwaniami mnogiego *Ludu*, przeprowadzony był do *Zamku St. Jean.* *Umieszczono go w Izbie bez naymnieyszey ozdoby, okna kratami ią warowne, a iezeli chce przez okna patrzeć, musi się wprzod, stanąć na stołku,*

wspinać mocno, żeby wzrokiem mógł dotrzeć. Ta sytuacja, iak się zdaje, wiele go dolega. Trybunał Ludu w Marsylii ustanowiony, a Dekretem Konwencji dnia 12. Maia kassowany, na nowo zaczął Urzędowanie y Sady swoje.

Wypis z Listu z Paryża d. 14. Czerw: Od zawczora chodzi tu pogłoska, że Trybunał w Marsylii ferował Dekret Śmierci na Filipa d'Orleans (to jest Pana Egalité) y że on na dniu 7. Czerwca ścięty został. Twierdzą nawet, że znaiomy Jourdan y inni Marsyliacy zeznali, że rzezony Filip d'Orleans w owych dniach okrepnych 5. y 6. Października w Wersalu, y 2. Wrzesnia tu w Paryżu, pieniądze rozdawał, podżegając do popełnienia Zbrodni w owych dniach dokonanych, y mianowicie także do zabicia Xiężny de Lamballe. Głoszą daley, że go zniewolono do wyznania tych Kryminalów; poczym Trybunał skazał go na śmierć, nieczekaając dalszych dowodów na inne jego wykroczenia. Ścięcie jego w Spokoyności dokonane było. Ta pogłoska, lubo rozmaitemi okolicznościami o tey zaszały Exekucyi pomnożona, wielkiego iednak ieszcze potrzebuie potwierdzenia. Ostatnie listy ordynar: Pocztą z Marsylii tu przybyły, datowane są d. 5. Czerwca, y tegoż d. 5. Czer: nic tam ieszcze nie zaszało, ani poprzedziło co takowego, z czegoby można było spodziewać się tak nagley Exekucyi. Filip d'Orleans na dniu 4. Czerwca był podał Muncypalności Supplikę, prosiąc o wygodniejszy Izby w Zamku St: Jean, o pozwolenie spacerowania po Zamku, rozmawiania z swą Familją, widzenia swych służących z Paryża przybyłych, odbierania y posylnia Listow, czytania Gazet. W tey Supplicie wyraża on, że jest w ślanie okazania swoiey niewinności. Obudwu także Synow Filipa d'Orleans, tudzież Xiężnę niegdy de Bourbon, y Xiężniczkę de Conti, przeprowadzono do Zamku St: Jean. Na dniu 5. Czerwca, w Marsylii dano znać o zbliżeniu się na Morzu wiele Okrętów, czy Francuskich? czy Nieprzyjacielskich? wtedy było ieszcze niewiadomo. Cztyrech z Urzędnikow Muncypalnych, którzy znaki chcieli zasadzić ku oznaczeniu zbliżenia się Okrętów, zatoneło.

Podług Listow z Miasta Tours dnia 10. Czerwca datowanych, Generałowie nasi uradzili byli kilka Kolumnami atakować Royalistow dla zatrudnienia im zabrania Miasta Saumur, o który oni kufili się. Generał Menou, pierwszy Royalistow atakował; za nim dopiero Leygonier y Santerre mieli atakować. Ale Royalisci przeszkodzili tym układowi, y żwawo na Patryotow uderzyli. Generał Menou sam ieden z swą Kolumną wytrzymał atak Royalistow, został sam raniony, y do Miasta Tours zawieziony. Kolumna jego tak iak y Kolumny inne rozproszyły się, odbiegły Oręża y Bagażow, Weylka tylko Liniowe dawaly odpor. Klęska Patryotow wynosi do 5.000. ludzi. Po stoczeniu tey Bitwy, Royalisci maszerowali na Miasto Saumur, gdzie 9.000. Żołn: Garnizonu było. Garnizon ten bronil się żwawo przez noc całą. Następującego dnia około godziny 8. ranney, Miasto Saumur Royalistom poddało się. Przy zabraniu iego, do 2.400. Patryotow zabitych miało polezc. Royalisci przez ten zabor, stali się Panami obudwu brzegow Rzeki Loire, y mogą bez odporu przyciągnąć do Paryża. Miasta Nantes y Angers, naywiększym teraz niebezpieczeństwem zagrożone są od Royalistow. W Mieście Tours, z demow nawet strzelano do Patryotow. Podług Listow datowanych z la Flèche dnia 10. Czerwca, około 200. Kirsyjerow y 80. Dragonii z Armii Patryotow do Angers przyciągnęło. Royalisci pisali do Miasta Angers, że oni we Wtorek, to jest na dniu 11. Czerwca tam przybędą. Podług Listow datowanych z Angers dnia 10. Czerwca, Administratorowie Departamentu uciekli z tamtąd, y Urzędnicy Muncypalni zdięli już swoje troyfarbne Szarfy y schowali. Wczora wieczorem twierdzono tu w Paryżu, że Miasto Angers w ręku Royalistow naydnie się. Royalisci w Departamencie de la Vendée y w Departamencie des deux Sevres przed Batalią przy Saumur zalczą, byli od 43.000. Żołnierzy silni. O Kommendancie Paryskiej Gwardyi Narodowey Santerre mowiono, że y on zabity został. Ale podług Listu z okolicy Saumur pisanego, ieszcze żyw zostaje.

Z Flandryi d. 11. Czerw: Na dniu 7. Czerwca, 400. Francuzow z Reymentu niegdy Monseur, ułożyło sobie sprzątnąć 30. Prusakow między Marchiennes y Bouvignes w okolicy Orchies, na stanowisku stoiących. Gdy wiadzano o tym Francuzow zamierzeniu, zaczął się więc Wydział Pruski od Karabinierow y Huzarow w Lesie, przepuścić Francuzow mimo siebie ciągnących, dozwoлил im atakować owo stanowisko, które walecznie bronilo się, y dopiero Wydział ów Pruski nagle z tyłu na nich napadł, wyciął w pień 360. Francuzow, 40. pozostalych po większey części raniionych ciężko, w niewolę zagarnął tak, że Francuzow ani noga niensza. Podług Listow z Tournay dnia 9. Czerwca datowanych, Woylka Sprzymierzone zwignęły wzyśkie swe Obozy, dla wkroczenia głębiey w Kray Nieprzyjacielski.

Od Rzeki Menu d. 14. Czerw: Według powieści *Francuskich* Dezertorów, biedny stan naidujących się w *Moguncyi*, jest trudny do wyrażenia. Wewnętrzne *Francuzów* rozdźwięczenia między Narodową Gwardyą y Wojskami Linioвыми to sprawiają, że każdego niemal dnia z świątaniem 12. do 15. z tychże po Ulicach zabitych naidują. Dla niedostatku Lekarstw, skoro ranieni są uznani od Felczera za nieuleczonych, natychmiast do Rzeki *Renu* ich wrzucają. Choćrym nawet do 5,000. rachowanym, dają (ponieważ cuchnące Mięśiwa Końskie już są na schyłku) tylko po 9. łótów na dzień. Od dni kilku, zwawey Kanonady na Wyspach *Reńskich* już nieflychać, zapewne dla niedostatku Amunicyi. Na dniu 11. y 12. Czerwca, *Francuzom* dwa Statki z Amunicyą y Zywnościami ładowne, w *Renie* zatopiono. Dziś General *Meunier* *Francuski* Kommandant Przedmieścia *Mogunckiego* *Kasel*, który wczora z ran poniesionych umarł, pod wyrzeleniem harmat z *Szańców Kaselskiego* y *Reńskiego*, pogrzebiony został.

Z Londynu d. 11. Czerw: Dzisiejsza Gazeta Dworska zawiera w sobie następujące dwa Artykuły: Pierwszy: Z *Aranjuez* d. 29. *Maia*. Dnia 5. tego Miesiąca, ruszyła Flota pod Kommandą Admirala *Borja* od *Kartageny*, y w kilku dniach stanęła przy *Barcellona*, żąd dalszą swą Zeglugę ku brzegom *Włoskim* kontynuowała. Drugi: Z *Corunna* d. 2. Czer: Na dniu 6. zeszłego Miesiąca, Admiral *Aristizabal* z 6. Okrętami Linioвыми y Fregatą jedną od *Ferrol* do *Kadyx* popłynął.

Z Hagi d. 15. Czer: Od Armii, naszey z *Flandryi*, pomyslnie coraz dochodzą wiadomości. Na dniu 8. Czerwca, *Francuzi* kusiłi się Wojsko nasze z *Lannay* znowu wyrugować; lecz fami przez *Anszpachskich* Strzelców zostali wstecz odparci. Na dniu 10. nasz General *Reizenstein* od strony *Lille* poraził *Francuzi*: z kłęką znaczną. Tegoż dnia *Francuzi* stracili w *Attaku* przy *Waaterloos* więcej niż 60. Żołnierzy. Na dniu 12. Czerwca Wojsko nasze bliżey Nieprzyjaciela postąpiło dwiema Kolumnami. Kolumną jedną dowodził Xiążę *de Waldeck*, który 6,000. okopanych *Francuzów* w *Werwick* y *Boskorn* atakował, y z Okopow wyparł, pędząc ich aż pod harmaty *Lille* Fortecy. Przez to, Wojska nasze obadwa brzegi Rzeki *Lys* w *Possessyi* swojej trzymają. Xiążę *de Waldeck* przy tym *Attaku* niebezpiecznie w ramie raniony został. Główna Kwatera naszego Xiążęcia Dziedzicznego w *Menin* iestczce naiduie się. (Gazeta *Roterdamska* donosi, że Xiążę *de Waldeck* kulą harmatną zabity został, gdy tylko o 20. kroków oddalony był od tej Bateryi *Francuskiej*, przeciwko ktorey sam się był zapuscił.)

DONIESIENIA Z WARSZAWY DNIA 5. LIPCA R. 1793.

W tutejszey Drukarni Nadwor: *JKMci* y *P. Kommissyi* Eduk: wyszedł z druku *Historya* o *Podróżach* przez *Pana de la Harpe* &c. Tom IV. zawierający w sobie 40. Arkuszy z górą. Kosztuie na kleiowym Papierze Zł: 6. na drukowym Zł: 5.

Figulek arcy skutecznych na wygubienie *Szczurów* y *Myszy*, można Każdego czasu dostać u *Maystra* *Krawieckiego* *Berda* na dele w *Kamienicy* *Karmalickiey*, N. 2677. na *Bednary* *skiej* *Ulicy*.

Anna *Maiewska*, poszedszy w *Małżeństwo* za *Sławet: Wawrzeńca* *Miatkowskiego*, z którym y pół roku spełna nie mieszkaiąc, lat 11. jak odeszła od *Męża*, o którą lubo się wypytywał gdzieby się znajdowała y czyli żyje, żadney wiadomości powziąć niemógł. Uprasza przeto, iż jeżeliby kto wiedział gdzie się znajduje, lub jeżeli umarła, aby dał wiadomość do *Prześ: Konsyktorza* *Warszawskiego*.

Dnia 4. y 5. *Lipca*, odprawiać się będzie *Aukcyja* na *Lesznie* w *Kamienicy* *JP. Jakobsonowej* pod *Cyrk: 4. N. 5.* przez *M. Grölla* *Auk: Uprzy: na Rzeczy* następujące, jako to: *Suknie* *Męskie* y *Damskie*, *Obrazy*, *Kopersiztychy*, *Siodła*, *Zegarki* *Kieszonkowe*, *Kilimy* *Włoskie*, *Piwo* *Angiels: w* *Beczkach* y *Butelkach*, *Piwo* *Porter* w *Beczkach*, *Woda* *Salcerska*, *Chustki* *ładwabne* y *Tureckie*, *Szable*, *Szpady*, *Filiżanki*, *Łyżki*, *Naczynia* *Rajansowe*; y różne inne rzeczy, od godziny 2. po południu.